

CENTERSYN

UPPLAGA
13 700 EX

TIDNING FÖR SÖDERHAMNS KOMMUN • NR 4/2025 • FEMTIOTREDJE ÅRGÅNGEN

Foto: Martin Holm, DiBiS

Välfärd, välmående och tillväxt! Skogens betydelse underskattad!

Sidan 3

TEMA: SKOGEN

**Regionalt: Stoppa det
storskaliga industrifisket!**

Sidan 5

Nya skogsprodukter

Sidan 10

Kommundelspengen

Sidan 12

Skogen spelar många roller

Jag har alltid sett skogen som en tillgänglig resurs i många avseenden, först kanske som lekplats och biologistudio. Åtskilliga timmar har lagts på kojbyggen, kurragömma och skidåkning i skogarna runt Söderala, de flesta helt spontana med barndomsvännerna medan vissa andra i organiserade former. Mulleverksamhet, Scouterna

blivit min form av "skogsbad" och återhämtning.

Jag äger också ett stycke skog och där försöker jag fortfarande lära mig mer om hur skogen fungerar och hur den fantastiska resursen kan fortsätta uppfylla mänskliga syften och behov parallellt som träden som råvara kan tillvaratas med återplantering, röjning och gallring som en

mest avseende olika djur som orm, fästingar, getingar, hjortflugor, varg och björn. Att man därför väljer att se skogen på avstånd och inte inifrån, där den är som mest sevärd.

Vad betyder det för samspelet mellan människa och skog på lång sikt? Blir det en polarisering även här mellan ytterligheterna "Skövlarna" som inte tar annan hänsyn än till avkastningen och "Trädkramarna" som inte vill se någon mänsklig påverkan på naturen alls inte ens av de rättmätiga ägarna?

I kommunplanen försöker vi balansera intresset för skogen där den ska ses som en resurs för produktion, biologisk mångfald och det rörliga friluftslivet. Många av våra viktiga arbetstillfällen är kopplade till skogen som produktionsresurs, samtidigt som skogen som ansluter mot bostadsområden behöver hanteras varsamt med hänsyn till det rörliga friluftslivet.

Kan hända att föreningslivet kan behöva stimulans för att locka fler barn och unga ut i vår fantastiska natur och det vore inte fel om även föräldrar fick upp ögonen för en fantastisk resurs som vi har mitt framför näsan. Välkomna!

John-Erik Jansson

Det som oroar mig mest för skogens framtid är att jag så sällan möter någon annan i skog och mark

och Friluftsförbundet och även skolan använde skogen som arena för lärande och gemenskap. Flera spännande möten med djur i alla storlekar och former har skett i skogen.

Efter en tid blev skogen en plats för träning genom idrotten som konditionsträning för bandy och fotboll och teknikträning för längdskidåkning och vid något gästspel även inom orienteringens spännande verksamhet. Nu har min relation till skogen mer övergått till rekreation och avkoppling där jakt och hundpromenader har

del i flödet eller cirkulariteten. Egna fysiska insatser här tillsammans med höstens svamp- och bärplockning gör att nu för tiden, mer okända muskelgrupper ger sig till känna och bevisar bidraget till friskvården.

Det som oroar mig mest för skogens framtid är att jag så sällan möter någon annan i skog och mark och att jag ser hur de tidigare väl upptrampade stigarna och körvägarna växer igen. Jag hör också en tendens bland människor jag möter att det upplevs otryggt även i skogen, då kanske

Anna-Karin Hatt lämnar som partiledare

Centerpartiets partiledare Anna-Karin Hatt har meddelat att hon lämnar sitt uppdrag som partiledare.

Anna-Karin Hatt valdes enhälligt till partiordförande på Centerpartiets extrastämma, den 3 maj 2025. Under sin tid som partiledare har Anna-Karin Hatt pekat ut tydliga prioriteringar för Centerpartiets arbete framåt: skolan, jobben och företagen, klimatet och landsbygden.

Under en pressträff den 15/10 meddelade Anna-Karin Hatt att hon inte ställer upp till omval som partiledare för Centerpartiet.

– När jag nu i snart ett halvår upplevt partiledarskapets fulla innebörd, med hat och hot, har jag tydligt fått erfara hur det påverkar mig. Jag hade inte på förhand kunnat förstå den fulla innebörden av allt det som skulle komma att riktas mot mig. Eller hur det skulle påverka mig. Det vet jag idag, säger Anna-Karin Hatt.

Centerpartiet i Söderhamn tackar Anna-Karin Hatt

Från Centerpartiet i Söderhamn tackar vi Anna-Karin Hatt för hennes tydliga ledarskap under den korta tid som hon var med och ledde partiet. Anna-Karin samlade partiet. Anna-Karin lyfte och tydliggjorde Centerpartiets unika politiska position frågor om företagande, klimat och landsbygd. Vi tackar dig för att du fick jobbet gjort.

Anledningen till att Anna-Karin Hatt precis som Annie Lööf lämnar partiledarskapet för Centerpartiet är de hot de fått utstå. Från Cen-

terpartiet i Söderhamn har vi nolltolerans mot hot och hat. Vi har och kommer att fortsätta polisanmäla när någon hotar vår demokrati och förtroendevalda i vilket parti de än tillhör.

Magnus Svensson (C)
Gruppledare för Centerpartiet i Söderhamn

Elisabeth Thand Ringqvist – Centerns nya partiledare

Hon är född och uppvuxen i en småföretagarfamilj på Frösön i Jämtland. Elisabeth startade själv som småföretagare då hon 20 gammal, drev Lits camping i Jämtland.

Under sin yrkeskarriär har Elisabeth haft många tunga och intressanta uppdrag, inte minst som VD för Företagarna i Sverige.

Vid senaste valet 2022, kandiderade hon till riksdagen och blev då invald som riksdagsleda-

mot. Elisabeth var fram tills nu då hon valdes till partiledare, tf gruppledare i riksdagen och näringspolitisk talesperson för Centerpartiet.

Som tidigare VD för företagarna ligger naturligtvis företagarna nära henne varmt om hjärtat. Elisabeth poängterar att jobben i Sverige ska bli fler. En annan viktig fråga är klimatet och här måste utsläppen ner.

Lennart Olsson

CENTERSYN

soderhamn@centerpartiet.se centerpartiet.se/soderhamn

Inaängarna 340,
826 40 Söderhamn
info@centersyn.se

Kommande nummer:
Nästa nummer av Centersyn planeras utkomma 1 mars 2026.

Omslagsbild:
Bilderna på omslaget visar ett timmerbröt i Ljusnan, Bergvik.
Fotograf: Martin Holm, DiBiS.

Ansvarig utgivare:
Lennart Hammarsten

Annonser:
Magnus Bratt, tel. 070-699 28 32
Annika Jansson, tel. 070-650 13 19
Berit Magnusson, tel. 070-638 08 18

Redaktionen:
E-post: info@centersyn.se

Sättning & layout:
Bok & Tryck AB, 0278-66 87 60

Tryck:
Bold Printing Mitt,
Falun

Skogens betydelse för våra bygder

Skogen, älven och havet var förutsättningar för utvecklingen av de industri- och brukssamhällen som växte fram från mitten av 1800-talet och idag är en viktig del i Söderhamns historia och nutid. Det var bland annat Bergvik, Marmaverken, Ljusne, Askesta, Sandarne, Ala och Vallvik. Samhällen som växte i samband med skogsbrukets och träindustrins framväxt. Det var till att börja med sågverk och därefter pappers- och massafabriker, mekaniska verkstäder och andra verksamheter inom skogsbruket och träindustrin samt den infrastruktur som utvecklades för att möjliggöra näringsens och handelns expansion och tillväxt.

Under en hundraårsperiod ökade befolkning i exempelvis dåvarande Söderala kommun; som ovan nämnda orter ingick i, från 2529 personer (1850), till 9962 (1900) och 12538 (1951). Det var en stor invandring av arbetskraft från främst Värmland och Dalarna till de nya bruksorterna. Det rekryterades även yrkeskunniga specialister till Bergvik och Askesta från exempelvis England.

Dragkamp om skogen

Skogen och skogsfrågorna ligger många varmt om hjärtat. Då, liksom nu, fanns intressesammanhang och åsiktsskillnader. Ett tidigt exempel var bondebefolkningen i Söderala som reagerade när de blev mer och mer inträngda mellan de framväxande industri- och bruksorterna. Konflikten handlade om marken, skogen samt vattnet och fisket som ägdes av bönderna och som industrin ville ha tillgång till för att anlägga järnvägar, vägar, hus, dra fram el-ledningar, flota timmer och försörja industrin med vatten samt tillgång till skogsråvara till sågverken och fabriker.

För att försäkra sig om trä- och verkstillgång inspekterades och inventerades Ljusnans och Voxnans vattenflöden och dalgångar med biflöden i mitten 1800-talet. Syftet med det var dels att möjliggöra timmerfrakt via vattnet ner till skiljen i Bergviken och Marmen, dels trygga bolagens skogsinnehav genom uppköp av skogsmark. Konkurrensen mellan bolagen fanns lokalt och på riksnivå men även internationellt. Utländska intressen och finansiärer fanns involverade i bland annat utvecklingen av Bergvik och Sandarne samt Askesta.

Trots konkurrensen mellan bolagen var de tvungna att samarbeta för att effektivt klara av transporten av timmer, dvs flottningen. Flottningsleder anlades i Ljusnan och Voxnan samt dess biflöden. Idag pågår ett motsatt arbete, resurser satsas på att återställa leder, som de var före flottningen, och på så sätt bland annat underlätta fiskens vandringar.

Järnvägar och linbanor

Ett problem var att få produkterna till hamnen för utskippning. För att klara det anlades järnvägar; 1857 Askesta-Sandarne och 1861 Bergvik-Söderhamn/Stugsund samt 1908 Hå-Vallvik. Senare byggdes även två linbanor, den ena mellan Marmafabriken och Vallvik, den andra mellan Ala och Sandarne. Från Marma fraktades massabalar till djuphamnen i Vallvik och från Ala fraktades träflis från såg-

Vallviksfabriken i dag, enda kvarvarande massafabriken. Foto: Rottneros.

verket till fabriken i Sandarne.

Av stor betydelse var och är givetvis hamnverksamheten. Produkterna ska fraktas ut i världen.

Efterfrågan på papper tilltog alltmer och ambitioner att anlägga fabriker för att producera papper och pappersmassa tilltog. Först ut var sulfittappersmassafabrik i Bergvik, 1874, som år 1903 ersattes av fabriken i Vannsätter.

I Vallvik startades en sulfittmassafabrik 1907 av Marma-Långrör AB. Under 1920-talet byggdes sulfatfabriker i Sandarne och Marmaverken.

I Ljusne med omnejd fanns traditioner inom järnhantering sedan 1600-talet. Verksamheten expanderade under senare delen av 1800-talet i och med anläggandet av masugn, Lancashiresmedja, valsverk, kättingsmedja och en mekanisk verkstad. Det blev tillsammans med sågverksrörelsen delar inom Ljusne-Woxna AB. Under mellankrigstiden påbörjades även tillverkning av plywood, board och monteringsfärdiga hus i Ljusne.

Elektrifiering

Bergviksbolaget hade inför starten av Vannsätterfabriken, 1903, byggt ett vattenkraftverk för att försäkra fabriken med elektricitet. Ett tiotal år senare byggdes ett till kraftverk i Bergvik och 1915 producerades så pass mycket el att elektriskt ljus även kunde installeras i bostäder i Bergvik. Idag finns kraftverk i Bergvik, Höljebro, Ljusne strömmar och Ljusnefors.

I Sandarnefabriken byggdes 1930 en destillationsanläggning där harts förädlades till tallolja. Några år senare startades såpatillverkning för att garantera talloljans avsättning. Produktutveckling kring talloljan genomfördes och speciella kemisk-tekniska bolag bildades för dessa verksamheter. 1945 togs ytterligare steg genom tillverkning av alkyder och estrar för färg- och fernissaindustrin.

Industriutvecklingen nådde sin kulmen under 1960-talet. De bolag som får känneteckna stora delar av den här drygt 100 åriga expansiva industriperioden är Bergvik & Ala AB, Marma-Långrör AB och Ljusne-Vox-

DiBiS, Kockum Söderhamn AB. Traktor-line. 1971.

Foto: Sigvard Gustavsson

na AB. Bolagen expanderade både genom egen verksamhet och genom att köpa upp andra bolag. Bergviksbolaget köpte exempelvis Dickson-företaget Sandarne-Askesta, 1898, med ångsåg i Askesta, järnvägen, lastageplats och hyvleri i Sandarne samt skog i Hälsingland och Härjedalen.

I mitten av 1960 kom Bergviksbolaget att ingå i Stora Bergslags AB, i Wallenberggruppen. Vid den här tidpunkten hade bolaget påbörjat uppköp av industriverksamheten i Ljusne av det som tidigare varit Ljusne-Voxna AB. Marma-Långrör köptes av Korsnäs AB och Vallviksfabriken av NCB. De lokala bolagen försvann och blev riks, samt senare internationella delar i större bolagskoncerner. De lokala enheterna och fabriker blev brickor i ett spel i bolagens struktur-omvandlingar. Resultatet blev nedläggningar under 1970-, 1980- och 1990-talet. Idag är Vallviksfabriken en del inom Rottneros koncernen, Kraton Chemicals AB äger verksamheterna i Sandarne, Ala sågverk ingår i STORA Enso AB och Vattenkraften finns i Fortum med Ellevio som lednings- och nätoperatör.

Flottningen upphörde 1967. Idag körs timret på väg och till viss del på järnväg. Sågverket i Marma ägs och drivs av Rundvirke Skog AB. Den smalspåriga järnvägen mellan Bergvik och Söderhamn övergick till statlig ägo i mitten av 1880-talet och gjor-

DiBiS, Flishögarna vid Ljusnesågen, bränsle till panncentralen och transporterades med batteridrivet tåg. Foto: Per Forsell.

DiBiS, Trälåstning på Sandarnekan 1965. Foto: Sigvard Gustavsson.

des om till normalspårig och byggdes något senare ut till Kilafors och norra stambanan. Under 2010-talet har banan genomgått en total renovering. Även hamnverksamheten utvecklas kontinuerligt. Idag finns hamnar i Vallvik, Sandarne och Orrskär/Ljusne.

Parallellt med skogsbruket samt sågverks- och skogsindustrins utveckling, utvecklades den mekaniska industrin med inriktning på skogsbruk, sågverk och träindustri. Några exempel

är Söderhamns verkstäder, Kockums, Söderhamn Eriksson och bolaget USNR samt Caterpillar, Eco Log och Bergvik Flooring (nu enbart Bergvik).

Nils E. Westling

En trevlig promenadstig runt Pipsjön med flera mysiga rastplatser vid sjön. På bilden syns tydligt den lämnade kantzonen mot sjön.

Foto: Mats Leivig

Så brukar Söderhamns kommun sina skogar

Söderhamns kommun äger cirka 3000 hektar produktiv skogsmark, varav en stor del ligger nära tätorterna eller i natur- och strandskyddade områden. Kommunen bedriver i dag egen skogsdrift och är FSC-certifierad, vilket innebär krav på miljöhänsyn, uppföljning och dialog med brukare.

Den gällande skogsbruksplanen togs fram 2011 och fungerar som planeringsunderlag, men en uppdatering planeras för att bättre spegla dagens mål och kunskapsläge. Skogsförvaltningen utgår från att skogen är en viktig resurs – för virkesproduktion, biologisk mångfald och friluftsliv. Tätortsnära skogar ska alltid behandlas särskilt varsamt.

Vid planering av åtgärder vägs tekniska, ekologiska och sociala aspekter

samman. Målet är motståndskraftiga och variationsrika skogar som tål stormar, torka och angrepp, samtidigt som de binder kol och bevarar naturvärden. Kommunen samråder med föreningar och boende inför större åtgärder, som vid Hällmyra där skogsbruket samordnats med spårskötsel och rekreation.

Under de senaste åren har gallringar och naturanpassade avverkningar genomförts i bland annat Pipsjön, Palmäng och Vad/Stugsund. Åtgärderna gynnar lövträd, lämnar gamla och grova träd, kantzoner och död ved. Skogen brukas alltså aktivt – men med tydlig hänsyn till natur och människor.

Pelle Stål

EU-skandalen har kränkt svenska skogsägare

EU:s administration har försatt Sverige i en prekär situation – nu måste svenska myndigheter och politiker agera resolut för att reda ut detta haveri, korrigera fel och återställa rättssäkerhet och förtroende, skriver Helena Lindahl, centerns landsbygdspolitisk talesperson.

Under mer än 15 år har svenska skogsägare och en av våra viktigaste exportnäringar utsatts för en systematisk missgynnande behandling, berättade Dagens industri nyligen. Anledningen? Flera e-översättningar i språket från engelskan till svenskan i EU:s fågeldirektiv som svenska myndigheter, domstolar och politiker okritiskt följt.

Skogen är en av Sveriges viktigaste näringar. Den omfattar hundratals miljarder kronor i värde, sysselsätter tiotusentals och är en hörnsten i svensk export. Trots detta har markägare fått leva under osäkerhet och ekonomiskt risktagande – bland an-

Direktivet anger på engelska att en åtgärd endast ska stoppas om störningen bedöms vara "signifikant". Den svenska texten säger istället att det räcker med att störningen "inte saknar betydelse". Det innebär att även små, nästan obetydliga åtgärder kan stoppas – och svenska markägare har därmed tvingats förhålla sig till en närmast omvänd bevisbörda som inga andra markägare i något annat EU-land har behövt förhålla sig till. Detta trots att EU:s intention alltså var att åtgärden skulle påvisas skapa signifikanta störningar.

Det handlar dessutom inte om ett fel på en plats, utan flera fel i formuleringar av central betydelse för hur direktivet ska tolkas. Vi vet ännu inte alla konsekvenser, men på goda grunder går det att misstänka att svenska myndigheter och domstolar historiskt har fattat beslut och gjort bedömningar som utgått från felaktiga kravbilder.

Lavsorken har fått symbolisera kampen om rätten att få avverka skogen för många små skogsägare. Nu är det dags att det blir ändring på det. Foto: Karl-Gunnar Karlsson

nat genom vad som förefaller vara en felaktig översättning av EU:s fågeldirektiv som påverkat hur Sverige hantlar markägare. Det centrala problemet ligger i översättningen

Något inom EU-administrationen har blivit fel – Sverige har följt det. Detta har pågått i över 15 års tid.

Resultatet är att en av våra största och mest betydelsefulla exportnäring-

ar och viktigaste arbetsgivare på landsbygden systematiskt har missgynnats under förespeglningen att "EU-direktivet kräver detta".

Med anledning av detta har jag ställt två riksdagsfrågor som syftar till ansvar och upprättelse:

Fråga till justitieminister Gunnar Strömmer:

Hur avser ministern att kartlägga hur den felaktiga översättningen har påverkat svenska markägare i rättsliga beslut, och hur ska de som drabbats kunna få upprättelse? Detta är avgörande för att återställa förtroendet för rättsstaten och säkerställa att ingen längre fram ska behöva drabbas av juridiska övergrepp baserade på språkfel.

Fråga till landsbygdsminister Peter Kullgren:

Hur avser ministern att granska hur svenska myndigheter tillämpat direktivet i utformning och uppdatering av gällande regelverk, riktlinjer och arbetssätt? Och hur säkerställs att den korrekta översättningen nu implementeras i svensk förordning? Här handlar det om att säkerställa att politiken återtar kontrollen och bygger beslut på fakta, inte på missförstånd som EU har skapat.

Det är hög tid att politiken tar ansvar. Svenska skogsägare har inte råd att fortsätta bära konsekvenserna av årtionden av felaktiga tolkningar. Det handlar inte bara om ekonomi, utan om rättvisa och förtroendet för vår demokrati.

EU:s administration har försatt Sverige i en prekär situation – nu måste svenska myndigheter och politiker agera resolut för att reda ut detta haveri, korrigera fel och återställa rättssäkerhet och förtroende, samt säkerställa att något liknande inte inträffar igen. Skogen är Sveriges stolthet och ryggrad. Den måste skyddas från misstag som detta.

Helena Lindahl
Landsbygdspolitisk
talesperson, (C)

Ditt skogsägande dina mål.

Vi hjälper dig att skapa en långsiktig plan för din skog.

Drömmer du om att föra arvet vidare till dina barn?

Är skogen din plats för rekreation och friluftsliv, eller ser du den som en ekonomisk investering?

Oavsett vad dina mål är, så är det viktigt att du inkluderar dem i din långsiktiga plan.

Mellanskogs skogliga rådgivare och förvaltare kan vara din partner på vägen att uppnå dina mål.

mellanskog.se

MELLANSKOG

BERGVIKS AUKTIONSTJÄNST

SÄLJ PÅ HÄLSINGLANDS STÖRSTA AUKTIONSHUS

RING LENNART 076-102 65 82

VARIANT KÖPCENTER, BERGVIK

www.auktionstjanst.se • info@auktionstjanst.se

Vi tar bilder för körkort och visum

Drop-in

elon LJUD & BILD

Köpmangatan 10, Söderhamn.
0270-155 76.

Mån-fre 10-18. Lör 10-15

JÄTTARNA PÅ NÄTT

SPONSORAR VARKEN ALLSÅNG I STRYKJÄRNSPARKEN ELLER DITT BARNS FOTBOLLSLAG

VARJE KÖP LOKALT BYGGER ETT STARKARE SÖDERHAMN

Vi fortsätter göra jobbet för friheten och demokratin

Frågar du oss varför vi är engagerade i Centerpartiet får du ofta svaret: ”Vi gör jobbet för jobben, klimatet och landsbygden.” Men när Anna-Karin Hatt meddelade att hon inte ställer upp för omval som partiledare – efter att hat och hot gjort hennes vardag ohållbar – skakades vi alla om. Samtidigt blev skälet till vårt engagemang ännu tydligare. Vi gör jobbet för vår frihet. Friheten är grunden i allt vi står för. Lokalt och i hela landet. Frihet att tänka själv, att välja sin väg i livet, att driva företag, att engagera sig i en förening, att bo och leva där man vill. Friheten handlar om valfrihet, yttrandefrihet, rörelsefrihet, äganderätt och rättssäkerhet – men också om ansvar. Vår frihet får aldrig inskränka någon annans. I generationer har människor kämpat för den friheten som vi ibland tar för given. Från kampen för kvinnlig rösträtt till dagens arbete för att alla oavsett bakgrund eller bostadsort ska ha samma rättigheter och möjligheter. Den liberala synen på frihet som Centerpartiet alltid burit, bygger på tillit till människan och på tron att var och

en kan och vill ta ansvar. När hot och hat tystar röster, då försvagas demokratin. När vi står upp, talar, deltar och röstar – då stärker vi den ! Vi ser också oron i omvärlden. När hatet får fäste, när våldet ökar, när grundläggande rättigheter ifrågasätts – då hotas både friheten och demokratin. Det får vi aldrig acceptera. Centerpartiet kommer fortsätta kämpa för demokrati och öppenhet. När Anna-Karin Hatt tvingas backa på grund av hot - Då ska vi inte backa. Vi ska visa att hatet inte vinner. Att vi i Centerpartiet här i Gävleborg och i hela landet står kvar. Vi fortsätter göra jobbet – för friheten, demokratin och tilliten till människor.

För Centerpartiet i Gävleborg
14 stycken kommun-, region- och distriktsrepresentanter i hela Gävleborg har skrivit under. Hela listan finns på Centersyns webbsida.

Öppet brev till Peter Kullgren, landsbygdsminister – Stoppa det storskaliga industrifisket!

Ett nytt och oroande inslag har på kort tid blivit allt vanligare i vårt innanhav – storskaliga industritrålare som fiskar på ett sätt som skiljer sig helt från det traditionella yrkesfisket. Med enorma fartyg på upp till 80 meter, utrustade med gigantiska trålar, töms hela områden på fisk under bara några få svep. Över 90 procent av fångsten används inte som mat till människor, utan mals ner till fiskmjöl för djurfoder. Framför allt går det till kyckling- och grisuppfödning, och en del används även i norska laxodlingar. Vi riskerar alltså att utrota fiskarter i Östersjön för att producera foder – inte för att föda människor. Forskare varnar nu för alarmerande tecken. Det är ont om sill och strömming vid kusterna, uppvandringen av lax i våra älvar har rasat till historiskt låga nivåer och dödligheten bland laxungar när de simmar ut i Östersjön är skrämmande hög. Hela ekosystemet i Östersjön har rubbats och orsaken är tydlig: motorn i innanhavet – sill och ström-

ming – håller på att försvinna inom stora områden. Det kortsiktiga rovfisket måste få ett slut. Ekosystemet måste återställas, och hotade bestånd ges tid att återhämta sig. Vi måste gå tillbaka till ett småskaligt hållbart kustfiske med starka bestånd, bara då kan vi på nytt fiska sill och strömming vid kusten och se vildlax hoppa i våra älvar. Den svenska regeringen måste ta sitt ansvar. Industritrålarna måste stoppas, det storskaliga industrifisket på sill,

strömming och andra svaga arter måste förbjudas. Det här handlar inte bara om fiskbestånden – det handlar om hela norra Sveriges identitet och om överlevnaden för älvdalarna och kustbyarna. Storskaligt industrifiske måste få ett stopp, och det måste ske nu!

John-Erik Jansson
Söderhamn kommun

I stort sett samtliga Norrlandskommuner har också undertecknat brevet

CENTERSYN STÄLLDE FRÅGAN "Vad betyder skogen för dig?"

Karl-Gunnar Karlsson, Nianfors svarade: Skogen betyder väldigt mycket för mig. Det är en plats som jag fått växa upp i och från barnsben fått vandra i tillsammans med personer som levt och arbetat i och med skogen. De har meddelat kunskap och insikt i vad skogen betyder, inkomst-källa, rekreationsplats, arvet för framtida ägare och brukare. Jag har haft förmånen att föra min kunskap vidare till personer utan direkt kunskap om skogens rikedom. Har under 40 år arbetat med att visa hur skogen tas om hand, vårdas och utgör råvara till skyddande distributionslösningar hos

kundernas produkter. Har idag förmånen att bo i närheten av det som varit min livsluft, skogen där jag går omkring med kameran och blicken mot marken, lyssnande till skogens röst, den porlande skogsbäcken, kungsfågeln försiktiga ljud, lavarna och mossornas mångfacetterade färgspel. Det är en otroligt avstressande och lugn omgivning som skänker mig ro. Skickar en tanke av tacksamhet till min morfar och far som var de personer som först inspirerade mig, samt skogsmän och kvinnor som jag har haft glädjen att stifta bekantskap med under livet.

Nya Ostkustbanan – för svensk beredskap, stärkt tillväxt och nationell sammanhållning

länk mellan Norrbottenbanan i norr, Botniabanen som invigdes 2010 och fyrspåret norr om Uppsala. Tillsammans skapar dessa satsningar ett sammanhängande och framtids-säkrat transportstråk – med betydelse för hela landets försörjning, arbetsmarknad och beredskap. Investeringen ligger också i linje med EU:s krav på sammankopplade och resilienta transportsystem inom det så kallade TEN-T-nätet. Samhällsekonomiska kalkyler är ett viktigt beslutsunderlag, men de fångar inte alltid helheten. Många av de nyttor som järnvägs-satsningar genererar – inte minst kopplat till försörjningsberedskap, godsflöden, redundans, arbetsmarknadsintegration och industriell styrka – syns inte fullt ut i kalkylmodellerna. Det är därför viktigt att tydligare väga in dessa faktorer när prioriteringar görs i den nationella planen. Sverige har mycket att vinna på att se infrastrukturen som ett strategiskt verktyg för att stärka skapa och säkra arbetstillfällen samt öka vår motståndskraft inför framtida kriser. När regeringen våren 2026 fattar beslut om den nationella planen för transportinfrastruktur är det vår förväntan, inte minst utifrån tidigare politiska löften, och förhoppning att Nya Ostkustbanan får det helhetsgrepp och den prioritet som projektet förtjänar – utan att resurser tas från andra, för svensk konkurrenskraft strategiskt viktiga, infrastruktur-åtgärder i norra Sverige.

Sverige står inför viktiga beslut när det gäller framtidens infrastruktur. I ett läge där det säkerhetspolitiska läget förändrats, arbetsmarknaden är utsatt för påfrestningar och näringslivets logistikbehov ökar krävs moderna, effektiva och robusta transportlösningar. Sträckan Gävle–Härnösand utgör en viktig länk i Sveriges järnvägssystem. Här möts personflöden med godstransporter och samhällsfunktioner. En dubbelspärig Ostkustbana skulle korta restiderna, öka kapaciteten och minska sårbarheten – samtidigt som den gör det möjligt att köra fler tåg, både för gods och resenärer, utan att de konkurrerar om utrymmet. Det skulle dessutom förbättra möjligheterna till pendling, förstora arbetsmarknadsregionerna och förbättra förutsättningarna för jobb och tillväxt i hela Sverige. Norra Sverige står i dag för en stor del av Sveriges exportvärde, med starka

industriella kluster, omfattande råvaruflöden och stora möjligheter till en växande befolkning. För att bibehålla och utveckla denna position krävs tillförlitliga transportlösningar med hög kapacitet och god redundans. Järnvägen är här en grundpelare. Den ger tillgång till marknader, säkrar leveranskedjor och möjliggör fortsatt industriell utveckling. Trafikverkets förslag till ny nationell plan innebär dock att flera centrala etapper på Ostkustbanan – som Kubikenborg–Dingersjö och Gävle–Kringlan – stryks eller bantas. I stället föreslås enklare lösningar som mötesspår och sänkt hastighetsstandard. Sådana åtgärder kan avhjälpa vissa kapacitetsbrister på kort sikt, men de motsvarar inte de långsiktiga behov som näringslivet står inför. Risken är att ett splittrat järnvägssystem cementeras, där viktiga stråk förblir flaskhalsar. Nya Ostkustbanan bör ses som en

Niklas Säwén (S)
Kommunstyrelsens ordförande Sundsvall tillika ordförande Nya Ostkustbanan samt ett stort antal aktörer (offentliga samt företag) i området, inklusive Söderhamn, som berörs av Ostkustbanan

Foto: Gunnar Olsson

Bygdens virke till bygdens sågverk

En lokal skogsaffär bidrar till tillväxt i ditt närområde, där din skog växer. Samtidigt ger våra specialsortiment ditt virke ett högre värde och ett nytt liv i hållbara produkter.

Låt oss tillsammans se över dina möjligheter för en välskött skog och en ljus framtid för både dig och din skog!

Claes Ringman
Virkesinköpare
073-271 36 60
claes.ringman@rundvirkeskog.se

FÖRETAGARE I FOKUS

Rundvirke Skog – tillverkar specialsortiment lokalt

I Hälsingland finns skogar som både inspirerar och skapar möjligheter – och Rundvirke Skog AB är mitt i hjärtat av det. Som del av koncernen Rundvirke Industrier förser de träindustrier från södra Dalarna till mellersta Norrland med högkvalitativ råvara, som förädlas vidare till specialsortiment som lednings- och stängselstolpar, järnvägsslipers och stamblock – till massivt snickerivirke och fingerskarvade fönsterkomponenter. Varje träd är unikt och utnyttjas utifrån dess egenskaper, med stor respekt.

– Många skogsägare känner inte till att deras skog kan innehålla riktiga guldgruv i form av träd som passar för nischade produkter, säger vd Fredrik Granath. Rundvirke Skog har specialiserat sig på att hitta de guldgruv och vi hoppas att fler skogsägare ska få upp ögonen för hur de kan optimera avkastningen från sin skog.

Bygdens virke till bygdens industrier

Inom koncernen Rundvirke Industrier finns fem anläggningar där Hälsingland bidrar med tre fina förädlingsanläggningar. Vid sågverket i Marmaverken förädlas stamblock – den nedre delen av stammen, rotstocken – till sågämnen idealiska för tillverkning av träprodukter med höga kvalitetskrav, t.ex. fönster, trappor, dörrar, inredning m.m. Här sysselsätter bygdens virke ca 25 personer och produktionen ligger årligen på ca 50 000 m³ virke där den huvudsakliga försäljningen sker i Sverige, Spanien, Italien, Tyskland, Norge och Danmark.

Precis innan man passerar Voxnan i Ovanåkers kommun breder Östanåsågen ut sig där 30 personer årligen producerar 50 000 m³ sågade produkter – med vår fina hälsingeråvara från närområdet. Sågen är ett traditionellt gransågverk som tillhandahåller standardråvara för både hemmamarknad och export.

I Edsbyn ligger Rundvirke Komponent där ca 30 duktiga och kunniga medarbetare tar hand om råvaran och förädlar den till högkvalitativa fönster- och dörrkomponenter till i huvudsak skandinaviska kunder. Här ställs höga

Vid sågverket i Marmaverken förädlas stamblock – den nedre delen av stammen, rotstocken – till sågämnen idealiska för tillverkning av träprodukter med höga kvalitetskrav.

krav på kvalitet och hållbarhet och råvaran är synad redan ute i skogen, röntgad på sågverket i Marmaverken samt sågat med speciell teknik för att bevara trädets fina egenskaper.

Stolta specialsortiment – men också en helhet för skogen

– Vi är självklart väldigt stolta över våra anläggningar och våra specialsortiment som hjälper skogsägaren att optimera värdet av sin skog. Hälsingland är ett av våra kärnområden och råvaran här passar perfekt för våra industrier och de produkter vi tillverkar. Det känns otroligt bra att vi bidrar till tillväxt där vi kan låta bygdens råvara förädlas i bygdens sågverk och anläggningar. Det är naturligt för oss att skapa ett attraktivt företagsklimat, säger Fredrik Granath.

Förutom stamblock tar AB Rundvirke i Marmaverken också ut spe-

cialsortimentet järnvägsslipers, som tillsammans med anläggningarna i Kälarne och Ludvika försörjer det stora behovet av produkter till vår egen och andra länders infrastruktur. Och i Dalarna och Jämtland förädlas också träden till ledningsstolpar som tillsammans med slipers är ett av Rundvirke Skog mest efterfrågade specialsortiment. I Kälarne tar man dessutom hand om den norrländska furan från en till synes oansenlig gallring och förvandlar den till en åttkantig stolpe – Octostolp. Stolpen produceras av koncernens bolag Octowood AB och används för lantbruk, fruktodling och trädgård världen över.

Bygga relationer

För Rundvirke Skog är det viktigt att arbeta nära skogsägare och erbjuda hjälp med allt från skogsskötsel till

Fredrik Granath, vd för Rundvirke Skog hoppas att fler skogsägare ska få upp ögonen för hur de kan optimera avkastningen från sin skog.

ekonomiska frågor, alltid med långsiktighet som ledstjärna.

– Skogsägarens mål och förutsättningar är alltid överst på vår agenda, säger virkesinköparen Claes Ringman. Vårt mål är en trygg och hållbar relation där vi fungerar som en personlig skoglig rådgivare, där vi hjälper till med vardagen i skogen, samt med ekonomiska frågor och att blicka framåt.

Sedan ett par år tillbaka har Rundvirke Skog varit delaktiga i Söderhamns kommuns skogsskötsel, där man blandar traditionell skötsel med hyggesfria metoder – allt enligt kommunens egna önskemål.

– Vi utför skogliga åtgärder i form av röjningar, gallringar, förnygrings-

avverkningar med mera, i tätt samarbete med kommunens skogsgrupp. Det är ofta en stor trygghet för skogsägaren, vare sig det är en privatperson eller en förening, att vi som vårdar skogen och tar hand om dess framtid, också bor och verkar lokalt. Det gäller även för de entreprenörer vi jobbar med. Vi har alla, i alla led, väldigt stor respekt för skogsägarens mål och ambitioner, och för den fina råvaran vi hanterar.

– I Hälsinglands skogar växer inte bara träden – här växer också samarbeten och framtidstro, avslutar Fredrik Granath.

Patrik Norrlander

Foto: Maria G Nilsson

Välkommen i juletid!

CHG GULD
I SÖDERHAMN AB

Köpingstgatan 10C, 826 40 Söderhamn
ÖPPNINGS TIDAR 11-17
Välkommen!

Vi säljer Ariens snöslungar
Hög kvalitet. Klarar även den blöta snön.

070-376 24 84
Växelgatan 13B, 826 40 Söderhamn
www.tappersbilservice.se

Mekonomen Bilverkstad

TAPPERS BILSERVICE AB

- Vi utför service med bibehållna nybilsgarantier
- Reparationer
- Hjulinställning
- Däckomläggning samt försäljning

VERKSTAD
070-376 24 84
Växelgatan 13B, 826 40 Söderhamn

www.tappersbilservice.se

FÖRETAGARE I FOKUS

Möt Emma – småföretagare och frisör!

Redan i årskurs 9 visste Emma Sahlin att det var frisör hon ville bli. Sedan 2007 driver hon Söderala salongen i Söderala. Förutom själva frisersalongen driver hon även Perukhjälpen i Söderala och Hudiksvall. Perukhjälpen erbjuder lösningar för alla typer av håravfall i form av peruker, toupéer eller andra hårdelar.

Nyutbildad frisör och företagare

Emma berättar att hon som nyutbildad frisör blev egenföretagare på en gång genom att "hyra en stol", hos dåvarande innehavaren av salongen i Söderala, något som är vanligt bland frisörer. Man hyr en plats hos någon som driver en salong men var och en har sitt eget företag. Efter fem år tog Emma över hela salongen och den väl inarbetade kundkretsen. För Emma var det ett stort steg att anställa den första medarbetaren. Det kom varningar och avrådanden från flera håll om att det skulle bli både krångligt och kostsamt. Förutom att Emma såg att det fanns ekonomiskt utrymme till att anställa fanns också en längtan ef-

Redan i årskurs 9 visste Emma Sahlin att det var frisör hon ville bli. Förutom frisersalong driver Emma Perukhjälpen som erbjuder hjälp för människor som av olika anledningar drabbas av håravfall.

ter att få en arbetskamrat, så hon vågade ta steget att anställa. Idag är de fyra heltidsanställda, Emma och tre medarbetare.

Varifrån kommer kunderna?

Förutom den väl inarbetade kundkretsen som följde med när salongen togs över och som finns kvar än idag, kommer det idag kunder från hela kommunen men också från både Bollnäs och Hudiksvall. Nya kunder hittas via sociala medier, facebook och instagram, men Emma menar att den bästa reklamen görs via "mun mot mun metoden".

Perukhjälpen i Söderala och Hudiksvall

Drivet att utvecklas i yrket har lett till att Emma idag har ytterligare en verksamhet, dels i Söderala men också i Hudiksvall. Perukhjälpen erbjuder hjälp för människor som av olika anledningar drabbas av håravfall. Peruk-

hjälpen finns i egna lokaler, i Söderala i nära anslutning till frisersalongen och i Hudiksvall relativt nära sjukhuset, då flera av kunderna står inför behandlingar som kan orsaka håravfall, exempelvis vid olika cancerbehandlingar.

Småföretagare och arbetsgivare

Att vara företagare och arbetsgivare innebär att en del av tiden ägnas åt administrativt arbete, något som Emma upplever blivit roligare med åren, en del uppgifter gör hon själv såsom fakturering, medan redovisningsuppgifter köps in.

Att vara företagare och arbetsgivare innebär ett stort ansvar som kan tyckas tungt men uppvägs många gånger av glädjen av att få driva någonting eget tillsammans med härliga medarbetare och fina kunder.

Text & foto:
Margareta Högberg

Hälsa & Skönhet i Söderhamn

**Gunilla's
FOTVÅRD**

Gunilla Brolin
Med. Fotvårdsterapeut

Styrmansgatan 4 B, 826 37 Söderhamn
Tel: 070-774 48 90

Sjukgymnastkonsult

Hans-Åke Hansson Leg. sjukgymnast

Behandling • Träning • Akupunktur
Individuellt utprovade skoinlägg

Du är välkommen med eller utan remiss oavsett vilken hälso-central du tillhör. Landstingets högkostnadskort & frikort gäller

Styrmansgatan 4 B, Söderhamn (i Sportgyms lokaler)
Boka tid/frågor? Ring 0270-107 10 • www.sjukgymnastkonsult.se

**Lillemors Massage
& Försel
Harmoni**

NU ÄVEN MEDICINSK LASERTERAPEUT

Diplomerad Medicinsk Massageterapeut
070-509 93 51 www.horselharmoni.se
Grensgatan 1, 826 37 Söderhamn

Musik i adventstid

Hosianna!

Musikgudstjänst med sång av Vågbrokyrkans gospelkör
Efteråt serveras kyrkkafe i församlingshemmet
1:a advent Trönö kyrka söndag 30 nov kl 18.00

Fira jul med mig

Musikcafé med damkören mollgan
2:a advent Sockenstugan i Norrala söndag 7 dec kl 15.00

Julkonsert

Norrala-Trönö kyrkokörs traditionella julkonsert
3:e advent Norrala kyrka söndag 14 dec kl 18.00

**Svenska
kyrkan**

Norrala-Trönö
församling

Mjuka klappar!

Balconetten

Köpmang. 19, Söderhamn • 0270-122 90
Mån-fre 10.00-17.00. Lör 11.00-14.00

Samhället måste våga använda tvång

Det så kallade Ambulansmordet i Harmånger är en fruktansvärt tragisk händelse som skakat om oss alla.

Nu krävs kraftfulla åtgärder för att förbättra säkerheten för ambulanspersonal. Här i tidningen redogörs för de initiativärenden som Centerpartiet väckt både i regionstyrelsen och i regionens hälso- och sjukvårdsnämnd.

För mig är det samtidigt lika viktigt att händelsen får konsekvenser för psykiatri och beroendevården, som gärningsmannen varit i behov av.

Många i liknande situation kan känna igen sig i det som hans familj berättat i media om hur de kämpat under år för att få hjälp. De med liknande upplevelser, har med skräck kunnat konstatera att det hade kunnat vara deras son eller bror som, påverkad av sin sjukdom, begått det fruktansvärda dådet.

Vi måste fråga oss vad utvecklingen av psykosavdelningen och neddragningen av totala antalet vårdplatserna inom psykiatri i Hudiksvall inneburit.

Ledningen hänvisar till dålig beläggning, men frågan är hur många som söker hjälp utan att få bli inlagd och hur många som slutat söka hjälp, för att de tappat hoppet om att det ska leda till någon förbättring.

Bristen på kompetent personal delar psykiatri i Hudiksvall med psykiatri och all annan vård i Sverige, men klart är att Gävle-

borg har färre vårdplatser än andra regioner inom psykiatri, utifrån befolkningens mängd. I våras var det nära att alla vårdplatser stängdes i Hudiksvall. Under flera år har det kommit många vittnesmål om att psykiatri i Hudiksvall fungerar dåligt. Det är uppenbart att det krävs ett omfattande utvecklingsarbete.

Samsjuklighetsutredningen slutsatser måste få genomslag. Många lider av både psykisk sjukdom och beroendesjukdom. Sjukdomarna påverkar varandra, är sammanvävda och måste behandlas samtidigt. Fortfarande stöter psykiatri bort personer på grund av beroendesjukdom.

Jag undrar om ens de som arbetar inom beroendevården vet hur missbruk och beroende fungerar. Den stora utmaningen är att motivera den patientgruppen att överhuvudtaget söka vård. Trösklarna måste vara så låga som möjligt. Ändå finns planer på att ta bort flera beroendemottagningar i Hälsingland och koncentrera verksamheten till en ort, så att stor del av patienterna måste klara av att resa för att kunna ta del av vården.

Både inom psykiatri och beroendevården finns det en stark ovilja mot att använda tvång. Jag är liberal och har som mål att alla människor ska få styra så mycket som möjligt över sitt eget liv, men samhället måste betydligt mer än idag våga stå upp för att människor

i vissa lägen inte vet sitt eget bästa och att de är en fara både för sig själva och andra.

Till viss del handlar det om hur tvångslagarna använts, men lagarna måste skrivas om så att samhället får möjlighet att mer aktivt agera för att hjälpa människor till en positiv utveckling, även när de inte aktivt vill det.

Synen på familjen och anhöriga är också högst motsägelsefull i dagens välfärdssystem. Med hänvisning till den personliga integriteten tar vården i stort sett inte vara på anhörigas erfarenhet och kunskap om patienten, trots att det oftast är de som känner personen bäst. Naturligtvis kan det finnas mycket som påverkar anhörigas upplevelser, bland annat det som kallas medberoendet, men det borde vara självklart att väga in och använda den källan till kunskap i utredningar och när beslut tas om vårdinsatser.

Det motsägelsefulla blir att vårdens kvalitetsbrister, oförmåga till individanpassning och ytterst patientens rätt att tacka nej till insatser, gör att ett stort och betungande oavlönat vård- och omsorgsuppdrag läggs på de anhöriga. Åtminstone när det gäller missbruk och beroende är budskapet oftast att anhöriga ska "stänga dörren". Det kan vara nödvändigt för att anhöriga inte ska gå under, men det är omänskligt att uppmana människor att passivt stå vid sidan och se på när någon känslomässigt nära plågas till

Joakim Westlund

döds eller dödar någon annan.

Tydliga paralleller kan också dras till de som drabbas av demens och deras anhöriga. Det finns så många exempel på när det är livsfarligt på många sätt för en dement att bo ensam, men de har alltid rätt att neka insatser och enligt lagen kan ingen tvingas till ett särskilt boende. Det skräckfyllda ansvaret läggs på anhöriga. För mig är det inte människovärdigt vare sig för den sjuka eller de anhöriga.

Tillsammans bygger vi framtidens gröna Söderhamn

När Söderhamn framtidsbygger blir Storgrundet havsvindpark ett nyckelprojekt. Med en årlig elproduktion som motsvarar drygt hälften av elanvändningen i hela Gävleborg skapar vindkraftparken ringar på vattnet som når långt bortom ren, förnybar el till samhället och företagen här. Vindkraften möjliggör också en lång och cirkulär värdekedja av nya verksamheter: produktion av vätgas, e-bränsle för transportsektorns omställning, lokal matodling samt andra restströmmar av värde för befintlig industri och nyetableringar.

Följ med på resan – läs mer om Storgrundet havsvindpark här:

”Mindre till staten – mer till bönderna”

Sänkt matmoms, ja – men varken Tidöpartierna eller Socialdemokraterna nämner hur vi ska få bättre villkor för svenska bönder. Centerpartiet presenterar nu fyra skarpa lösningar.

Centerpartiet har alltid varit Sveriges matparti. Vi står bakom bra förslag som underlättar för hushållen att ha råd med bra mat.

Nu är sänkt matmoms – en klassisk centerfråga – aktuell i Tidöpartiernas budgetförslag och i utspel från Socialdemokraterna. Samtidigt noterar vi att varken Ulf Kristersson, Jimmie Åkesson eller Magdalena Andersson säger något om hur vi ska få bättre villkor för svenska bönder.

Att staten sänker sin andel av varje matkrona är en bra idé. 11 öre går i dag till staten i form av moms, jämfört med de 10 öre som bonden får. Men statens pålägg i livsmedelskedjan är större än bara momsen. Centerpartiet har länge krävt en genomlysning av alla skatter och avgifter som staten belastar hela livsmedelskedjan med. Målet är sedan att följa upp med reformer och förslag som fördubblar jordbrukarnas andel av matkronan till 20 öre och på så sätt nå målet om att minst 80 procent av den mat som konsumeras i Sverige också produceras här.

Redan i Centerpartiets kommande budgetmotion finns fyra reformer som direkt skulle stärka den svenska livsmedelsproduktionen:

1. Inför jordbruksavdraget nu. Detta förslag har regeringen haft på sitt bord hela mandatperioden utan att agera. Avdraget skulle sänka skatten för 95 procent av alla företag som har intäkter från skogs- eller lantbruk. Totalt 800 miljoner i sänkta skatter från 2026 med vårt förslag.

2. Investera i gårdarnas beredskap – alla gårdar ska vara rustade för kris och krig. Sverige behöver investera i en primärproduktion som klarar framtida kriser. El, vatten, it-tjänster, kritiska insatsvaror. Beredskapen måste finnas och staten måste vara med och betala. Centerpartiet vill därför bygga ut det nationella investeringsstödet som skapats för ett robust jordbruk med 250 miljoner kronor per år.

3. Satsa på jordbruket i norra Sverige. Vår livsmedelsproduktion är ojämnt fördelad över landet. Därför är norra Sverige extra sårbart vid en kris. Trots det använder inte Sverige hela det utrymme som EU ger oss möjlighet till för att stödja sådan utveckling. Därför vill vi höja Norrlandsstödet med 60 miljoner kronor per år till dess maximala belopp.

4. Börja bygga upp livsmedelsberedskapslager. Trots att det pågår ett krig i Europa har regeringen släpat

fötterna efter sig när det gäller livsmedelsberedskapen. I år finns särskilt goda förutsättningar att bygga upp spannmålslager, med rika skördar och låga priser. Vidare finns behov av att utveckla lagerhållningen av kritiska insatsvaror för jordbruket, såsom mineralgödsel, djurmediciner och reservdelar. Så börja bygga. 100 miljoner vill vi satsa med start nästa år.

Den som vill ha Centerpartiets stöd framöver måste visa att svensk mat inte bara är en valfråga, det måste vara en hjärtefråga.

Anna-Karin Hatt
Fd partiledare (C)

Helena Lindahl
Landsbygdspolitisk talesperson (C)

Martin Ådahl
Ekonomisk-politisk talesperson (C)

TORR BJÖRKVED I SÄCKAR

40 l

1,5 m³

Telefon: 070 553 60 01
E-post: matswiden.57@gmail.com

Din lokala leverantör av hemelektronik och luftvärmepumpar

Kungsgatan 9, Söderhamn • 0270-70035
Må-fr 10-18, lör 10-14

HOLMEN

Johan Lyden
Virkesköpare
070-561 63 73
johan.lyden@holmen.com

LÅT SKOGSÄGARGLÄDJEN VÄXA

Med oss kan du prata skog, goda virkesaffärer och andra glädjeämnen. Hör av dig till mig när du behöver någon som hjälper till att förverkliga dina mål med din skog.

Läs mer på holmen.com/skog

Trygga, kunniga och personliga

Lång erfarenhet, lokal kännedom och trygghet gör att vi idag är Sveriges snabbast växande mäklare. Vi hjälper dig att sälja din nuvarande bostad. Kontakta oss så berättar vi mer!

Länsförsäkringar Fastighetsförmedling
Söderhamn

Köpmangatan 11, 826 30 Söderhamn
0270-124 00
soderhamn@lansfast.se

Länsförsäkringar
Fastighetsförmedling

Nya produkter från skogen

– innovationer i trä, fiber och framtidshopp

Svensk skog har länge varit en grundbult i landets ekonomi och export, men på senare år har forskningen och industrin tagit stora kliv mot att utveckla nya produkter baserade på skogsråvara. Tillsammans formar dessa innovationer en mer hållbar framtid där vi kan minska beroendet av fossila material och samtidigt skapa nya affärsmöjligheter.

Från trä till textilier – nya vägar för cellulosaafibren

Ett av de mest uppmärksammade områdena är utvecklingen av textilier från träfiber. Flera svenska företag har tagit fram metoder där cellulosa från skog omvandlas till viskosliknande fiber, perfekt för klädesplagg. Textilindustrin, som traditionellt varit beroende av bomull och syntetmaterial, får nu upp ögonen för hållbara alternativ som "OnceMore" från Södra och "TreeToTextile", där bland annat H&M och IKEA är engagerade. Prototyper av kläder tillverkade av dessa träbaserade fibrer har redan visats upp på modeveckor och i butik.

Bioplaster och nedbrytbara förpackningar

En annan spännande produktkategori är bioplaster och förpackningsmaterial. Flera företag utvecklar nu plastliknande material från cellulosa och lignin – två ämnen som finns naturligt i trä. Dessa material används redan i viss utsträckning som bärkassar, matförpackningar och engångsmuggar. Ligninbaserade bioplaster

har fördelen att de är både biologiskt nedbrytbara och kan tillverkas utan fossila råvaror. Även stora aktörer som Tetra Pak och BillerudKorsnäs satsar på förpackningar som är helt eller delvis baserade på skogsråvara.

Högteknologiska innovationer: Grafen och batterier från trä

Svensk skog är också i fokus för utvecklingen av framtidens batterier. Genom att utvinna nanocellulosa ur trä har forskare lyckats skapa ledande material som kan användas i batterier, superkondensatorer och till och med grafenliknande strukturer. Prototyper av träbaserade batterier testas nu för användning i smarta förpackningar och småelektronik. Om tekniken slår igenom på bred front kan det innebära ett paradigmskifte inom energilagring och elektronik.

Smarta träkonstruktioner och byggmaterial

Även inom byggbranschen ser vi en boom av nya produkter. Konstruktionsvirke har fått konkurrens av korslimmat trä (CLT), som möjliggör höghus byggda helt i trä. Materialet är starkt, brandsäkert och binder koldioxid under byggnadens livslängd. Nya isoleringsmaterial av träfiber, liksom fasadpaneler och golv med innovativa ytbehandlingar, visar att skogen kan leverera långt mer än traditionella plankor och papper.

Bränsle från skogsråvaror

Biobränsle från skogsråvara har potential att spela en avgörande roll i

Sveriges och världens energiomställning de kommande decennierna. Teknikutveckling, hållbarhetskrav och politiska riktlinjer formar ständigt förutsättningarna för hur skogen kan bidra till en fossilfri framtid. Källa: Energimyndigheten, Skogsindustrierna

Innovation och tekniska framsteg för bränsle

Forskning och utveckling inom skogs-baserade biobränslen går snabbt framåt. Nya metoder för att utvinna energi ur lignin, som är en biprodukt från pappersindustrin, öppnar dörrar för effektiva biodrivmedel till fordon och flyg. Digitalisering och automatisering gör produktionen mer effektiv och minskar spill. Allt fler pilotprojekt pekar mot att skogsråvara kan användas för avancerad bioenergi, som kan ersätta fossila bränslen inom tung industri och transporter. Källa: IVL Svenska Miljöinstitutet, International Energy Agency (IEA) Bioenergy

Framtiden för skogsråvaran

Utvecklingen av nya produkter från skogen accelererar, inte minst tack vare klimatmålen och konsumenters ökade miljömedvetenhet. Många av innovationerna är fortfarande i prototypstadiet, men de visar på den enorma potentialen att skapa ett mer cirkulärt och hållbart samhälle. Från garderoben till byggarbetsplatsen och elektronikbutiken – skogens råvara är redo att ta plats i våra liv på nya, oväntade sätt.

Det svenska ordspråket "Man ser in-

På Textilhögskolan i Borås ligger man i framkant på utvecklingen av nya textilmaterial gjorda på bland annat cellulosa. Bilden från deras produktionslaboratorium. Foto: Mats Leivig

te skogen för alla träd" får en ny innebörd när innovationerna växer fram mellan stammarna. Med rätt satsningar kan Sveriges skog bli guld värd – inte

bara bokstavligen, utan som nav för framtidens gröna ekonomi.

Mats Leivig med hjälp av AI

Snart är sommaren här!

Vi har utrustning för att underlätta sommarens jobb

Vi tillverkar och säljer bl.a planeringsskopor, avjämningsbalkar, pallgafflar, betongblandare, plogar och sandspridare.

Vi säljer slitdelar till skopor och plogar.

Vi reparerar skopor och plogar.

Vi utför legosvetsning.

Redskaparna

Sockenvägen 31, 826 61 Söderala
Tel: 0270-28 73 50

Bengt Jansson 070-516 38 33

Redskap för entreprenadmaskiner: www.redskaparna.se

Ta vara på skogens alla värden

Möjligheterna med skogen är många för dig som skogsägare. Ekonomisk vinning, en plats för fritid och rekreation eller som onödigt råvara för ett hållbart samhälle. Att verkligen ta vara på skogens alla värden innebär att sköta den väl och välja rätt åtgärder vid rätt tid. Vi hjälper dig att ta fram den bästa åtgärdsplanen för din skog.

Kontakta virkesköparen i ditt område
www.billerud.se

Vi hjälper dig som skogsägare att ta fram den bästa åtgärdsplanen för din skog.

Jonas Linderholm
Virkesköpare
070-363 69 90

Anders Karlberg
Virkesköpare
070-363 69 90

Johan Nilsson
Virkesköpare
070-363 69 90

Per Erik Johansson
Virkesköpare
070-363 69 90

BILLERUD

Oss kan du räkna med i skogen

Allt fler skogsägare ser värdet i att samarbeta med en trygg, långsiktig partner med bred skoglig kompetens, många kunder och välutvecklade logistiklösningar.

Kontakta oss för en trygg och säker virkesaffär.

Erik Jonsson
Virkesköpare
070-363 69 90

Christer Westh
Virkesköpare
076-125 39 70

Peter Nylund
Virkesköpare
073-828 40 20

Mats Frisk
Köpplanerare
076-812 68 59

SVEASKOG

Konstfrämjare i Mo

Utan eldsjälarna stannar Sverige och utan Anders Norén hade konstlivet i Söderhamns kommun, om inte stannat, så varit betydligt mindre levande.

Vi besöker Anders och Kristina Norén hemma i Mo när Söderhamns kulturvecka pågår. Veckan kom till på initiativ av Anders förra året och Kulturförvaltningen med Malin Rönström i spetsen hakade på. I år är programmet späckat med aktiviteter inom konst, musik och dramatik och flera föreningar är med på tåget.

Åter till Mo

När Noréns flyttade till Mo, Kristinas barndomstrakt, 2006 tackade Anders ja till att bli ordförande i Söderhamns konstförening som då hade 220 medlemmar. När han avtackades efter 19 år som ordförande var medlemsantalet uppe i 550! Gävleborgs största! Redan under Anders första år som ordförande startade Konstrundan, numera en etablerad högtid för bildskapare och konstintresserade under Allhelgonahelgen. – ”Första året var den förlagd till Ranbogården”, berättar Anders. Nu är det Kvarnen och de olika konstnärernas ateljéer som gäller. Karta, numera digital, och fladdrande flaggor designade av Kristinas syster Elisabet, visar vägen till ”hemma-hos”-ateljéerna. (Systarna är också eldsjälarna i såväl Mo hembygdsförening som i konstföreningen. Elisabet levererar godsaker till vernissagerna och sköter kafeterian.)

Par sedan länge

Anders och Kristina blev ett par 1966. – ”Vi träffades i en studentkorridor i Kungshamra i Stockholm”, berättar Kristina och tillägger att hon var den enda som hade dialekt där. – ”Ja, du fick börja med att träna hårt på att säga älg utan tjockt L”, säger Anders med ett leende.

Knekten är skapad av Pär och Rickard Ljusberg inom ramen för Konstafetten, placerad där Hälsinge regemente hade sin första mötesplats 1620.

Konstafetten

– ”Jag är kanske mest stolt över Konstafetten”, konstaterar Anders när han ser tillbaka på åren i konstföreningen. Idén till den fick han en kväll när han passerade den upplysta ladan med en schablonmålad vägg mellan Bollnäs och Söderhamn, skapad av Helena Bratt. Det ledde till ett samarbete mellan konstföreningen, kommunen och Sparbanksstiftelsen. Idén var att sprida konst ut i hela kommunen, att konstnärlig utsmyckning inte bara ska finnas centralt. Tävlingar utlystes och det kom in många förslag från konstnärer. Hembygdsföreningarna valde ut verk som speglar olika platser kultur och historia. Så kommer det sig att man nu påminns om flottningsarbetarnas hårda villkor när man passerar

Bergvik. Ragnhild Sandelius Brodow kunde i och med konstafetten skapa en imponerande målning på kraftverksdammens vägg. I Trönö, Mo, Skog och Sandarna finns skulpturer med anknytning till respektive plats. ”Åtta verk har det blivit hittills” säger Anders. Kan det finnas någon mer plats som skulle kunna ansöka om att få en utsmyckning?

Fulla bussar

Listan på konstresor som arrangerats av Söderhamns konstförening under Anders ordförandeskap är lång. – ”Från början samarbetade vi med en konstförening i Kristianstad och ett skänkt bussbolag. Vi besökte Krakow, Berlin – Leipzig, Basel och Florens – bland annat”, berättar Anders.

Efter pandemin är det Lönns buss som är samarbetspartner. ”Tack vare Larsa Lönn har vi kunnat erbjuda bra priser till medlemmarna. En fyradagars resa till Oslo till exempel, med övernattningsnätter, alla måltider inklusive trerättersmiddagar och entréer kostade 6000.-” konstaterar Anders. Bussarna brukar bli fullsatta”, säger Kristina. Senast besöktes Danmark och Louisiana utanför Helsingör och flera museer i Köpenhamn.

Vi pratar lite om konst i allmänhet och om Noréns har några favoriter? – ”Det är hopplöst att välja ut någon speciell, men generellt tycker jag att konst ska vara någonting mer än exakt återgivning”, säger Anders och lägger till att Picasso inte är så tokig. Kristina har i alla fall en favorit: – ”Albert Johansson, en ingift farbror, har betytt väldigt mycket och påverkat mig starkt” säger hon. Hans konst finns i olika offentliga lokaler i Stockholm, på Nationalmuseum och andra museer och även hemma hos Noréns.

Både Anders och Kristina målar själva. Tidigare ingick båda i Eilert Anderssons akvarellgrupp. Numera har Anders annat på agendan men Kristina målar vidare i en akvarellcirkel för Karin Öst.

Den evige eldsjäl

Anders har förutom sitt engagemang för konsten i Söderhamn även varit aktiv på det nationella planet i Riksförbundet Sveriges Konstföreningar som vice ordförande och är fortsatt kvar som ordförande i distrikt Gävleborg. Vidare har han varit ansvarig utgivare för tidskriften Konstperspektiv. Den var nedläggningshotad en period, vilket vände under Anders tid. Som om det inte räckte med detta så har han också varit ordförande i Söderhamns tennissällskap ett par år, under tiden då den första padelbanan i Söderhamn tillkom. Kommunbygderådet ALLiS får också glädje av

Paret Norén firar 50 år tillsammans nästa år.

En av flera bilder av Albert Johansson som finns hemma hos Noréns

Anders kapacitet då han är dess sekreterare. Och avslutningsvis är Anders också volontär som stadsguide med den offentliga konsten som specialitet. Nu har Eva Eklund efterträtt Anders på ordförandeposten i konstföreningen. Han har stort förtroende för henne men har lovat att finnas kvar som bollplank. Snacka om eldsjäl!

Eva Wastenson
& Gunnar Olsson

Kraton i Sandarne – världens näst största talloljaaffinaderi

En viktig länk i skogens värdekedja som vi inte alltid tänker på är talloljaindustrin. Visste du till exempel att världens näst största talloljaaffinaderi finns i Sandarne? I pappersmassatillverkningen får man som en biprodukt råttallolja, som innehåller trädens kådämnen. Dessa ämnen blir efter raffinering värdefulla kemikalier för andra industrier, där de ersätter kemikalier baserade på fossil olja. Som exempel kan nämnas fettsyror som används till dieseltillsatser, färg, tvättmedel och såpa, samt hartssyror som vidareförädlas till råvaror för smältlim, vägmarkeringsfärg och självhäftande etiketter. Ett område med stor tillväxt

är hartsderivat för däckindustrin, som gör att däckarna får bättre grepp på våta vägbanor samtidigt som det minskar rullmotståndet. Vidare får man ur processen beck som används i stället för tung eldningsolja i stora pannor, samt som ersättning för bitumen vid asfalttillverkning.

Anläggningen i Sandarne

Kraton Chemicals anläggning i Sandarne har drygt 100 anställda och är därmed en viktig arbetsgivare i Söderhamns kommun. Kraton som företag verkar globalt och lokalt med att främja den biobaserade ekonomin och erbjuder innovativa lösningar som hjälper kunder att minska användningen

av fossila råvaror, öka användningen av förnybara resurser och sänka koldioxidutsläppen samtidigt som de förbättrar produkternas prestanda och förlänger produkternas livslängd. Kraton är ledande inom bioraffinering av råttallolja, en förnybar biprodukt från pappers- och massaindustrin som kommer från ansvarsfullt förvaltade skogar. Vi drar nytta av den skogsindustriella symbiosen och utnyttjar förnybara resurser optimalt, maximerar värdet av våra råvaror samtidigt som vi minimerar avfall och miljöpåverkan.

Begreppet tallolja

Ordet tallolja används som generell beteckning även om råvaran är något annat träslag än tall. Begreppet fick sådant genomslag internationellt tack vare kemister på Skutskärs Bruk i början av 1900-talet så att det heter tall oil på engelska, tallöl på tyska och huile de tall på franska. Man tog helt enkelt det svenska ordet tall som det är och översatte bara ordet olja. Så den svenska talen är spridd över världen i vår bransch! Och det var delvis tack vare kemisterna i Skutskär som det startades talloljaaffinering i Sandarne redan 1930.

Text och bild sammanställd från publika webbplatser.

Betalplaner är vanliga. Vår betalplan är unik.

Genom att fördela dina skogspengar över flera år i en betalplan hos oss får du en ränta som tål att jämföras - eller vad sägs om upp till hela 3%*.

Välkommen att prova vårt räkneverktyg på storaenso.com/skog för att se vad som passar dig!

Andreas Lund
070-250 98 57
andreas.lund@storaenso.com
storaenso.com

*Gällande ränta november 2021

THE RENEWABLE MATERIALS COMPANY

Kommundelspengen ett led i demokratin för Söderhamns landsbygder

Carola Onelius, Lisa Holm Ljusberg och Lena Åkerlind utgör arbetsgruppen inom ALLiS styrelse som kommer att utvärdera ansökningarna av Kommunalspengen efter 1 januari.

I samband med att landsbygdsplanen började ta form för ett år sedan beslöt det att avsätta en budget för att stötta den under en försöksperiod på 3 år. I landsbygdsplanen som antogs av kommunfullmäktige i februari i år så står det att kommunbygderådet ALLiS (ideell förening) ska vara engagerad i implementeringen av den. Under våren och sommaren arbetades ett utökat partnerskapsavtal (IOP) mellan kommunen och ALLiS fram där ALLiS skulle ta över hela fördelningsarbetet från kommunen av den så kallade kommunalspengen. Kommunalspengen uppgår till 150.000kr per år för vardera av de fyra kommundelarna utanför stadskärnan (definierade i landsbygdsplanen). Anledningen till att ALLiS fick detta uppdrag är att föreningen idag är det naturliga kittet mellan kommunen och landsbygdsföreningarna.

Baskraven för att kunna söka bidrag ur kommunalspengen är få. Kravet är att det är en ideell förening som

söker och att pengarna gör mesta möjliga nytta för bygden. Det förväntas att de sökande samtalar och/eller samarbetar i största möjligaste mån inom bygden. Samverkan är vad som eftersträvas. Samverkan är en av hörnstenarna i landsbygdsplanen.

Syftet med kommunalspengen är att öka bygdernas egenmakt över den lokala platsutvecklingen. Det man tycker är viktigast att utveckla lokalt ska man kunna få en del av den kommunala budgeten för att göra. Pengarna ska inte gå till att fylla igen de hål som kommunen ändå har skyldighet att göra.

Arbetet med att beskriva detaljerna hur ansökan går till är pågående under denna tidnings pressläggning och har precis blivit presenterat på ett bygdemöte den 19 november. Startskottet för ansökningarna är 1 januari 2026 med första deadline för ansökan 1 mars.

För att hjälpa föreningarna att förstå hur kommunalspengen är tänkt att användas kommer ALLiS att göra en omfattande bygdeturné under slutet

av november och början av december.

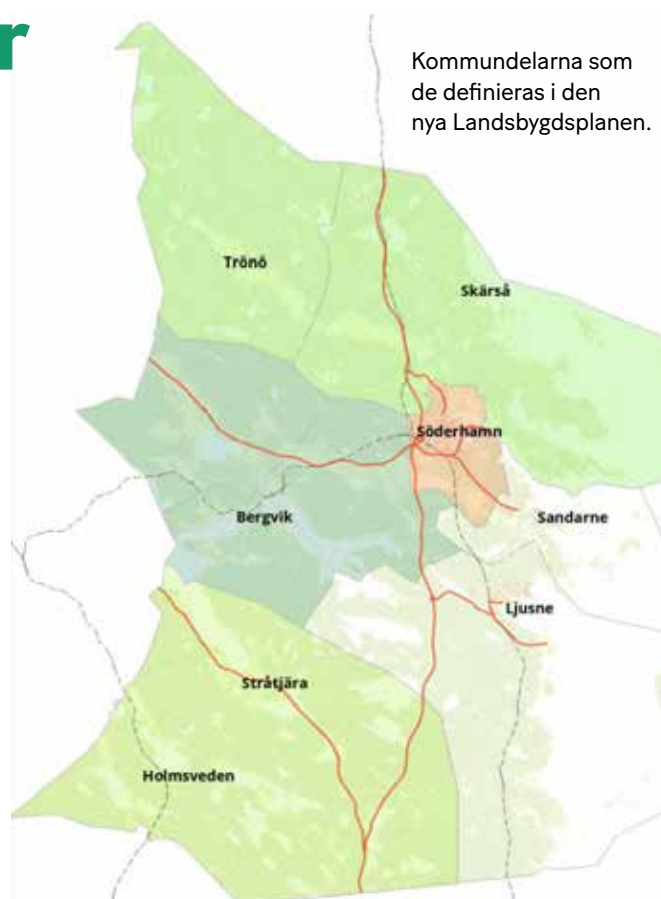
John-Erik Jansson säger: "Genom att nyttja föreningen Allis och det engagemang som finns, så kommer avsätta medel att användas där de olika kommundelarna själva bedömer att de gör mest nytta för den lokala utvecklingen. Min förhoppning är också att det skapar bättre delaktighet och ger mer synlig verkstad för pengarna."

Bernt Fresk från Skog Hembygds- & Intresseförening kommenterar: "Kommundelarna har nu fått en unik möjlighet att påverka hur dessa pengar skall fördelas. En aktuell lokal utvecklingsplan är utgångspunkten och sen samverkan mellan föreningarna och boende i bygderna.

Det här känns bra, nu gäller det "att dra åt samma håll". ALLiS har en viktig roll att fylla i detta projekt."

Mer info hittar du på ALLiS webbsida: allis.nu.

Mats Leivig
Kassör i ALLiS

Kommundelarna som de definieras i den nya Landsbygdsplanen.

Är du senior +65 eller på väg att bli?

S Pigga Motionärer IF bjuder in dig till en Seniordag och prova på alla våra aktiviteter. Eller kom, fika och träffa oss, allt gratis.

Onsdag 26 november kl. 10.00–14.00, kom när det passar dig.
Aktivitetsstart varje halvtimme, 30 minuter.

Du får prova på Padel, Gummibandsgymnastik, Easyline och Stolsyoga. Om väder och vind tillåter kör vi även boule ute.

Klä om i våra fina omklädningsrum, inneskor.

Passa på att se Padelcenters fina lokaler.

Varmt Välkomna till Padelcenter på Hällåsen!
Till vänster om parkeringen, beachflaggor vid ingång.

Program

www.korpen.se/piggamotionarer

Ammunition för jakt och tävlingsskytte

Söderala • Tel. 070-516 38 33

Nu har jag fyllt i Livsarkivet, för min familjs skull.

Skulle något hända mig kommer Livsarkivet att vara till stor hjälp för mina anhöriga.

Trädgårdsg 15, Söderhamn
0270-157 35 – dygnet runt!
www.edbergs.se

I huv'et på en CENTERPARTIST

Jag tror det var Anders Borg som en gång myntade uttrycket ”spara i ladorna, så att det finns lite resurser att ta till vid behov”. Nu ska ladorna tömmas. Finansministern har lagt fram en budget som är den ”näst mest generösa hittills”, 80 miljarder i reformer. Statens ekonomi beräknas få ett underskott på cirka 167 miljarder kronor under 2026, som finansieras genom lån. Underskott spås även för 2027 och -28. Varför? Det handlar naturligtvis om att vinna nästa års val.

Ett annat skäl är att det kostar pengar att rusta upp försvaret och det är helt nödvändigt när man ser sig om. Det handlar inte bara om hur många kanoner vi har om inte de som ska hantera dem inte får något att äta. Bara hälften av de livsmedel som vi konsumerar i dag är producerade i Sverige, resten är import. Finland vet vilken granne de har i öster och de har både skyddsrum och beredskapslager för mat och andra förnödenheter i en helt annan omfattning än vad vi i Sverige har. - Jordbruksverket har dock fått i uppdrag att etablera nya beredskapslager för spannmål och insatsvaror, vilket kommer att påbörjas med start i de fyra nordligaste länen under nästa år. 575 miljoner finns avsatt för detta. Putin blir allt dyrare för oss.

Järnvägar och vägar måste dessutom rustas upp för att tåla vapentransporter. Läser man om väg- och järnvägsunderhållet i dag blir man nästan mörkrädd. - Dubbelspåret på Ostkustbanan från Gävle norrut är ju inte med i budgeten i år heller, trots fleråriga

löften. Sverige har rätt god ekonomi och vi har kanske råd med allt detta, men samtidigt håller jag med förre statsministern Göran Perssons ”den som är satt i skuld är inte fri”. Börjar man låna för att köpa mat känns det fel, även om det är staten som står för lånet.

Alla får en liten gåva av snälla Elisabeth. Sänkt skatt på pensioner, sänkt matmoms, listan kan göras lång. Jag är pensionär och jag behöver mat varje dag, så jag är en av mottagarna av alla dessa ”gåvor”. Det ska bli billigare för pensionärer att gå till tandläkaren. I gengäld får jag betala mer för den medicin jag kan behöva, när nu högstnadsskyddet höjts med nästan en tusenlapp. Matmomsen sänks från 1 april 2026 till 1 december 2027, så det är valfläsk på riktigt.

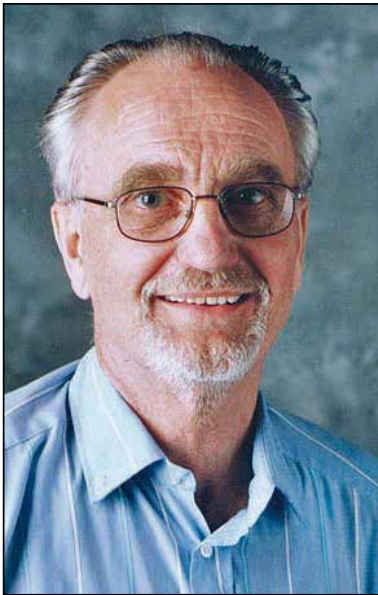
Det är inte bara finansministern som behöver låna pengar. Även vår energiminister skall låna 200 miljarder för att bygga kärnkraftverk. Hon behöver ytterligare 220 miljarder i reserv vid eventuella fördröjningar. Rimliga kostnader enligt henne, med beräknad drifttid på 40 år. Bakgrunden till satsningen är att man räknar med en fördubbling av elbehoven fram till 2045. Det är summor som är svåra att greppa för en lekman.

När man följer debatten får man lätt intrycket att elbehovet ökar för varje år, men riktigt så är det inte. Häromdagen läste jag en intervju med Fortums sverigechef. Han säger att elektrifieringen har stannat av och Sveriges elkonsument i år ligger på ungefär samma som 1986. Som en effekt av detta exporterar

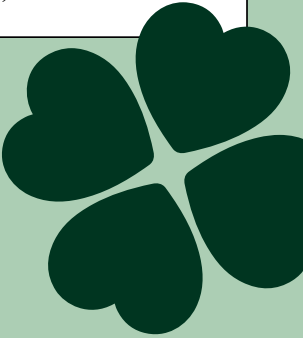
vi i dag mycket el. Även i EU är elproduktionen oförändrad, dock minskar andelen fossil el. Mycket prat och lite verkstad inte bara i Sverige utan tyvärr även i EU -. Följden blir allt varmare somrar och kortare vintrar. Vissa anser att vi skall rädda världen genom att minska avverkningen i våra skogar. Det är klart att vi skall göra vår del, men vi kan inte ensamma fixa klimatet.

Förra Centersyn skrev jag om kriget i Israel och Gaza. När detta skrivs har president Trump äntligen ”satt ner foten” och talat om för Netanyahu att ”nu får det vara nog.” Tyvärr framgick det rätt tydligt när han tidigare avslutade all hjälp via USAID att Trump är tämligen likgiltig när det gäller andra människors lidande. Det handlar nog mer om en önskan att få Fredspriset. De bilder man ser från Gaza med sönderbombade hus, flyktingströmmar och svältande barn i en omfattning som jag inte tror jag har sett sedan 40-talet är skrämmande. Det är bara att hoppas att det verkligen tar slut. Det pågår ju också ett krig i Ukraina, men där verkar Trump ha tappat intresset och lyssnar mer på Putin än på Ukraina.

Sorgligt nog slutar Anna-Karin Hatt som partiledare. Jag hade hoppats att hon skulle innebära en nytändning, i stället blev hon ännu ett offer för vårt nya samhällsklimat. Det är inte utan att jag saknar det 50-tal jag växte upp i, när hustru Aina körde statsminister Tage Erlander till valmötena och SÄPO inte var uppfunnet än.

ALVAR MAGNUSSON (C)
Sund, Söderala

Fordons- och maskinreparationer

LVR SÖDERHAMN

Kontor 0270-28 75 40
070-632 54 54

Gamla Vägverket, Söderala

Kontakta oss på 0270-132 52

Det är kul med överraskningar, men inte när det gäller bilen.

Lugn, vi hjälper dig.

DÄCK PARTNER

CAR DETOX

M=CA Bilverkstad

Wewab

Ramudden

Fordon Biljäst Komplet servicecenter 0270-132 52

BLI MEDLEM I CENTERPARTIET

Resor våren 2026

Hemlig resa Schweiz

TOP SECRET

Holland

LÖNNS BUSS

Se vår hemsida för hela vårt reseprogram lonnsbuss.se

Lina Frisör

Tove Frisör

Emma Frisör & perukspecialist

Karolina Massör

Söderala Salongen Söderala

Perukhjälpén i Söderala & Huddinge

Tel. 0270-426 085 bokadirekt.se

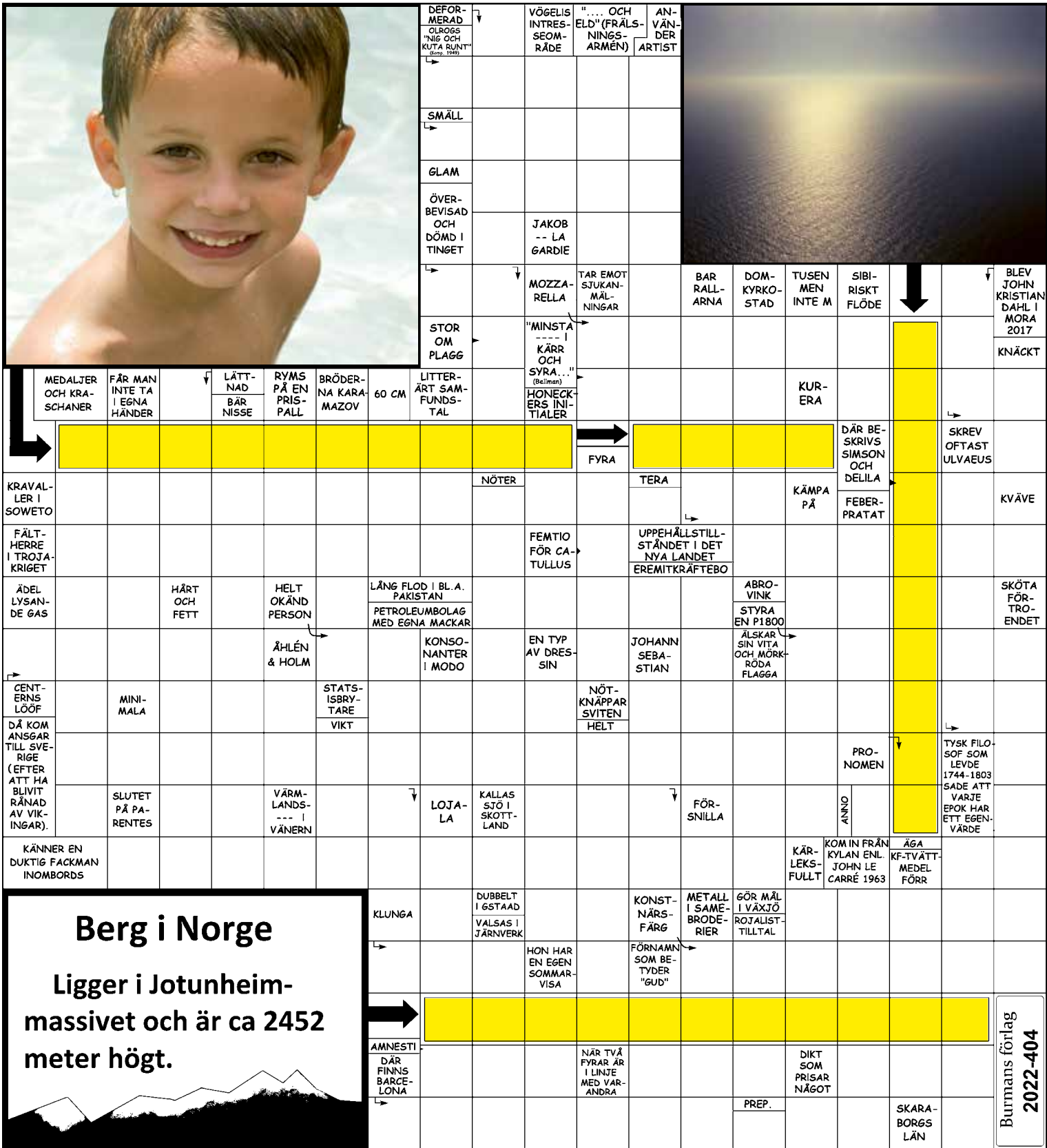
Tel. 070-220 22 83 www.perukhjalpen.se

JÄTTARNA PÅ NÄTET SPONSORAR VÅRKEN ALLSÅNG I STRYKHÄRSPARKEN ELLER DITT BARNS FOTBOLLSLAG

VARJE KÖP LOKALT BYGGER ETT STARKARE SÖDERHAMN

Söderhamn

KRYSS MED FINA PRISER

I sommar har våra läsare/lösare säkert haft så varmt i solen att korsord inte varit prioriterade, men visst har en hel del lösningar kommit in. Och nog har vi några kända namn bland vinnarna.

**Fem trisslotter, första pris,
skickas till:**

Gun-Britt Söderhäll
Sandarne

**Följande sju vinnare får
en trisslott var:**

Kerstin Hedlund
Söderhamn

Carin Wiberg
Söderhamn

Gunilla Åström
Stråtjärä

Inger Angermund
Söderhamn

Ann-Gerd Landell
Söderhamn

Åsa Nordahl
Bergvik

Karin Holmström
Söderala

**Vinnare av barnkrysset:
och som får ett present-
kort på B.O.K är fyraåriga
Tove Holmstedt
Borlänge**

OBS! Lösningar till Barnkrysset måste märkas med Barnkrysset! Om inte hamnar de i "stora" högen och missar att vara med i dragningen.

*Vi gratulerar vinnarna och
önskar lycka till med vinster
också på lotterna. Vinsterna
är skickade med post.*

Trisslotter

delas ut som vinster till kryssvinnarna. Första pris: fem trisslotter. Andra t.o.m. åttonde pris: en lott var. Och naturligtvis hoppas vi att även lotterna får tur med sig. Barnkryssets först dragna, rätta lösning, belönas med ett presentkort på 50 kr.

Det går bra att kopiera om fler i familjen vill skicka in lösningar, (det går också bra att ringa till c-exp. för att få fler tidningsex) **men det får bara bli en lösning per person och kuvert.**

Sänd eller lämna in lösningen till
CENTERSYN, c/o Magnusson,
Sundsbrovägen 20, 826 40 Söderhamn
senast den 17 januari 2026 och märk kuvertet ”Krysset” eller
”Barnkrysset”.

Namn

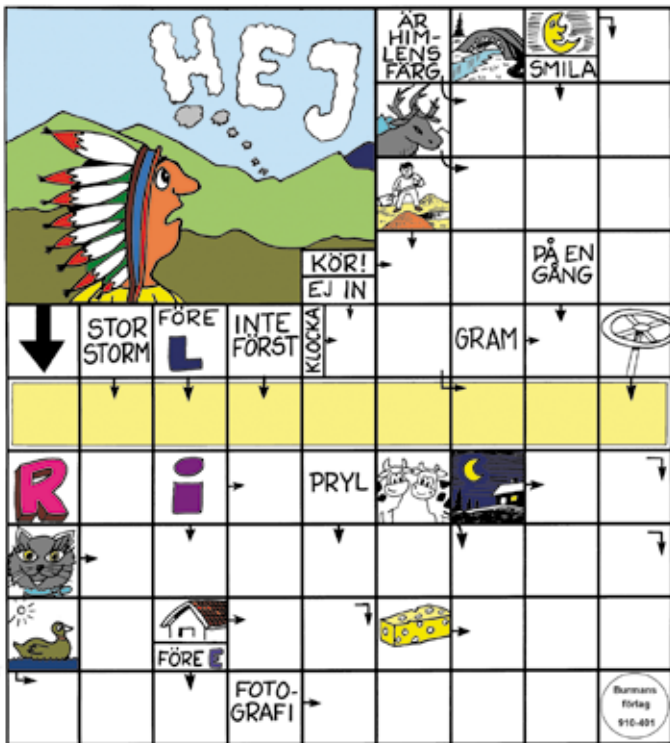
Adress

Postaddress

Ålder:

Fylls i om du löst
barnkrysset!

BARNKRYSS

Din elektriker

en del av bravida

www.elia.x.se • Tel 0270-160 00

DIN LOKALA ELINSTALLATÖR

VI HJÄLPER DIG MED ALLT INOM EL!

- FELSÖKNING OCH REPARATION
- RENOVERING OCH NYBYGGNATION
- SERVICE OCH UNDERHÅLL
- LADDBOXAR
- SOLCELLER

073 845 05 75

DITT PROFFS PÅ ELINSTALLATIONER.

EL - TELE - DATA - LARM

Box 224 • 826 25 Söderhamn • Tel 0270-100 73

Vi servar din utemiljö

För info och offert, ring Johan 070-316 86 19

Vi gör jobb i hela Hälsingland – för företag och privatpersoner!

KRYSSLÖSNINGAR

Mat i Jul

**Klassiskt Julbord på
Björnen: 495 kr**

**Jultallrik för
leverans: 275 kr**

För mer information: Tel: 076-136 89 18
www.bjornen.nu

BJÖRNEN
- schysst kök -

www.skarsarokeri.se

**VI HAR
FISKEN TILL
ERT JULBORD**

PEPPARLAX - GRAVAD LAX
INLÄGGNINGAR m.m.

Torghandel på fredagar under hösten i Söderhamn, mellan apoteket och handelsbanken

Öppetider i jul, se www.facebook.com/SkarsaRokeri

Vi finns ännu ute vid havet, på andra sidan hamnen vid vändplanen i Skärså.

Välkomna till Westlunds på Udden!
Tel 070-327 62 33

TAKE-AWAY MATLÅDOR LUNCH CATERING

MATVAGNEN

Mån-Fre
11.00 - 14.00

Telefon
0707-47 47 61

GOD JUL hälsar vi på café Rådis
i Söderhamn!

Under december serverar vi **jultallrik** för **295 kr** som ett av alternativen för dagens lunch, må - fre 11-14. Jultallrik kan även bokas övrig tid efter beställning.

Därutöver har vi laddat upp med smarriga julklappar och gofika i våra mysiga lokaler.

Vi har 4 olika rum att sitta i, välkommen till oss!

Café Rådis

Öppetider

Må-fre 9-17, lö-sö 10-16
Vi har stängt 24-25 december
och återkommer den 26 december.

OXTORGSGATAN 21 • MÅN-FRE 9-17 • LÖR-SÖN 10-16

Adventstiden är vägen fram emot jul. Luckor ska öppnas, ljus ska tändas, kort ska skrivas, och allt det där bildar den väg på vilken vi kan förbereda oss att ta emot, ja just det, vad då?

Ordet Advent låter som om vi väntar på något eller någon. Det är klart att vi gör. Väntar på julen förstås. Men ordet betyder inte väntan. Advent betyder ankomst.

Och äntligen kommer han. Nu kommer han. Nu rider han in i våra städer och kyrkor, i våra hem och liv. Som vi har väntat. Bereden väg!

Fast det är ju mer än en månad kvar innan vi kan fira jul. Men redan nu börjar ljusslingorna lysa i våra trädgårdar. Och gradvis börjar det pyntas, glödlampor byts, ljusstakarna och stjärnorna tänds i fönstren. Och novembermörkret blir inte så mörkt längre.

I kyrkan tänds också ljus, ljus som förr bara behövde konkurrera med stjärnhimlen.

Det var inte så länge sedan det här och därifrån och hit har det gått med svindlande fart och idag har Guds ljusstakar verkligen konkurrens. För varje år blir våra ljusdekorationer flera, större och färgrikare och det verkar som

om vår längtan efter ljus i vintermörkret blir starkare år från år. Det sägs att jultelysningen i våra storstäder kan numera ses från månen.

Bereden väg var det ja...jämna vägen, berg sjunken djup stå upp... plana ut och gör vägen rak och fin inför Hans ankomst. Det är var advent handlar om. Men inte bokstavligt, Vi på vår breddgrad har inte så gott om palmer att strö ut och vi breder kanske inte ut våra kläder så gärna. Vi sveper dem hellre tätare omkring oss i vinterkylan.

Men vi ska inte ut och hyvla våra vintervägar utan här handlar det om en annan sorts arbete, ett arbete som ska utföras i hjärtat på varje enskild människa.

Vad finns det för berg och kullar i människans hjärta som kan vara hinder för Guds möte med oss. Sant är det väl att vi kan samla på oss mycket som reser sig som berg och blockerar vägen framför oss. Självöverskattning och självvisshet, triviala bekymmer och bekvämlighet men kanske också berg av julkommersens budskap, saker, prylar, pengar. Sånt som döljer det som man till sist riskerar att bli blind för. En del måste man tro på för att kunna se det.

Min självöverskattning och självvisshet tar bort min uppmärksamhet från de medmänniskor som jag borde visa uppskattning och intresse. Där

uppstår en brist, ett hål, ett mörker. Mina triviala bekymmer förhindrar att jag bryr mig om de saker som verkligen gäller.

Jag tror att den verkliga väg vi skall bereda har vi inom oss. Vi skall strö ut våra inre palmläder och klä av oss vår själs skyddskläder. Vi skall lyfta våra mörka inre djup och jämna våra högmödsberg så att vägen till oss blir jämn och lättframkomlig. Och sedan skall vi stå där och jubla när Han kommer. Äntligen advent! I år igen.

Utanför oss blir välkommandet det vanliga. Vi pyntar och gör advent.

Han kommer o fröjd. Hosanna!

Underbart är sedan att hoppet om den ljusa framtiden manifesteras av ett nyfött barn.

Det oförstörda, oskyldiga ger inblick i paradiset. Utan att vi tänker på det avspeglas det i vårt julpyntande. Vi känner värmen från julbrasan och våra kära som är samlade kring den och vi fascinerar av glitter och ljus i granen. En spegling av den kommande härligheten.

Vår generositet känner inga gränser. Vi knyter släkt och vänner närmare till oss. Kylan utanför driver oss samman. Vägen är skottad och sandad.

Välkommen!

Kenth Burvall
Söderala Församling

MATAKUTEN
must hangover, the hilltoppers

Julgåva

Här kan du bidra med din julgåva till Matakuten

123-094 90 08

**BLI MEDLEM I
CENTERPARTIET**

